

1

Hoe kijken juristen en rechters naar dit dossier?

2

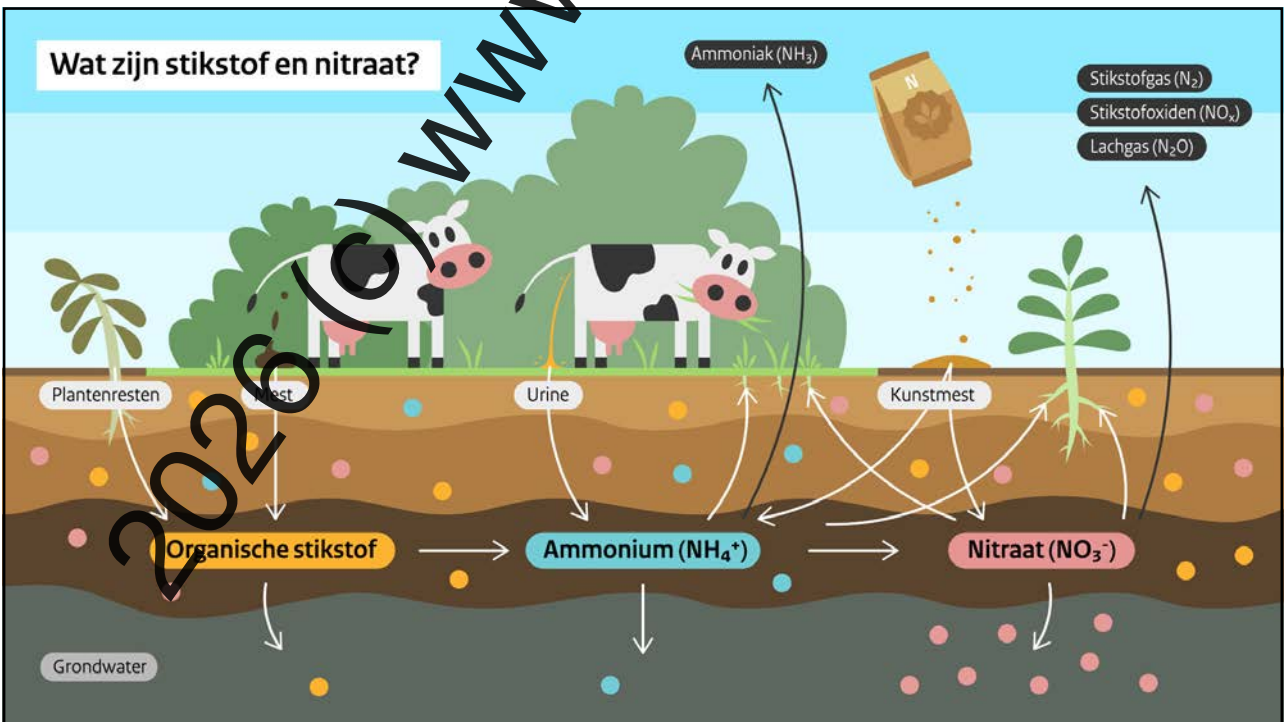
3

4

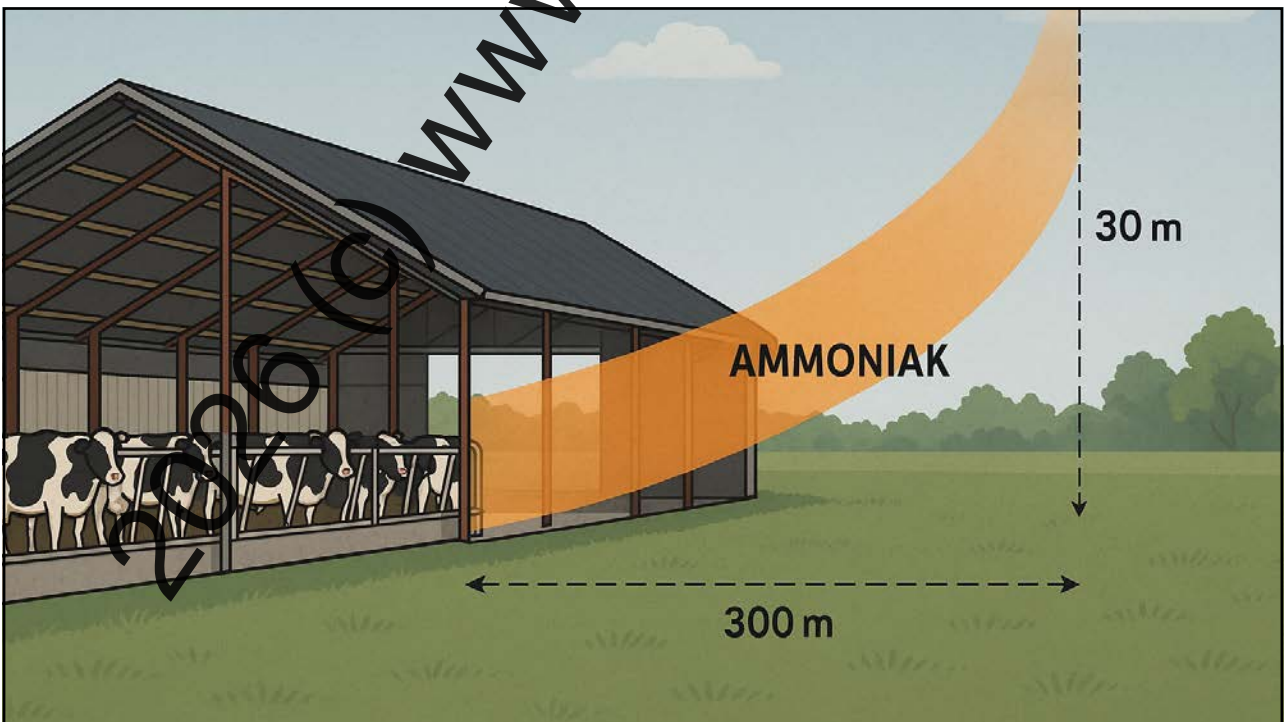
5

6

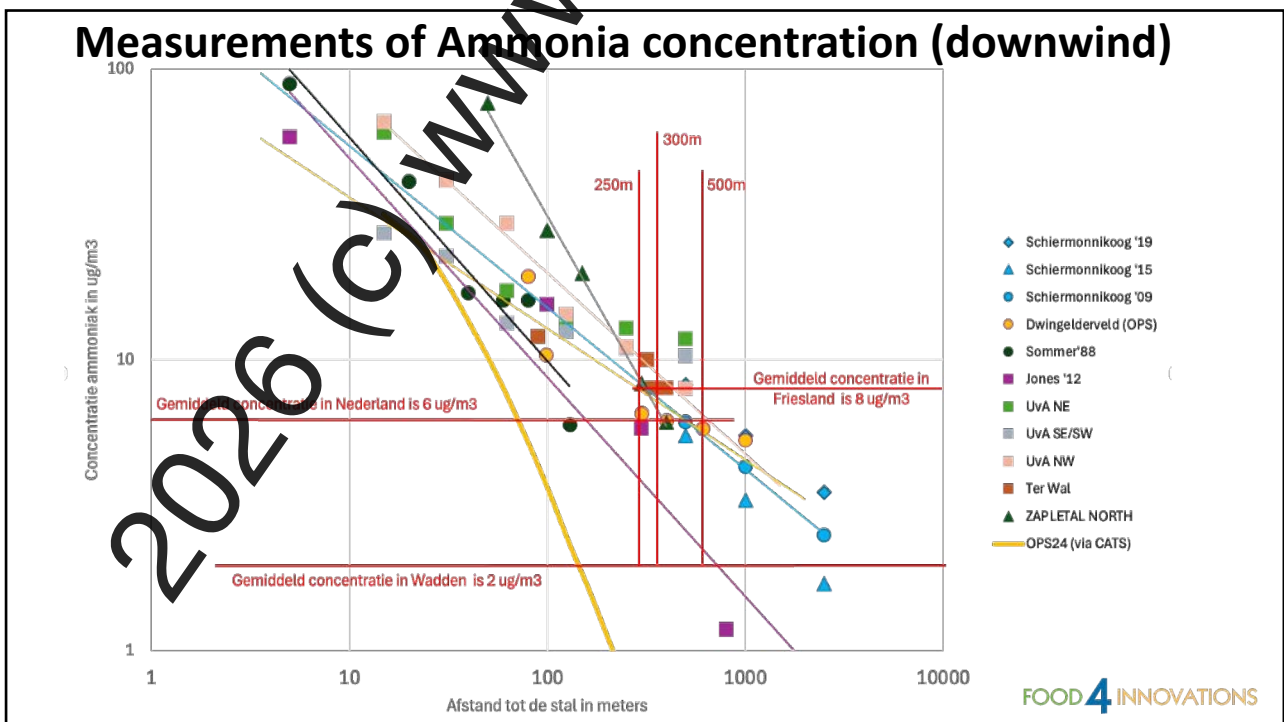
7

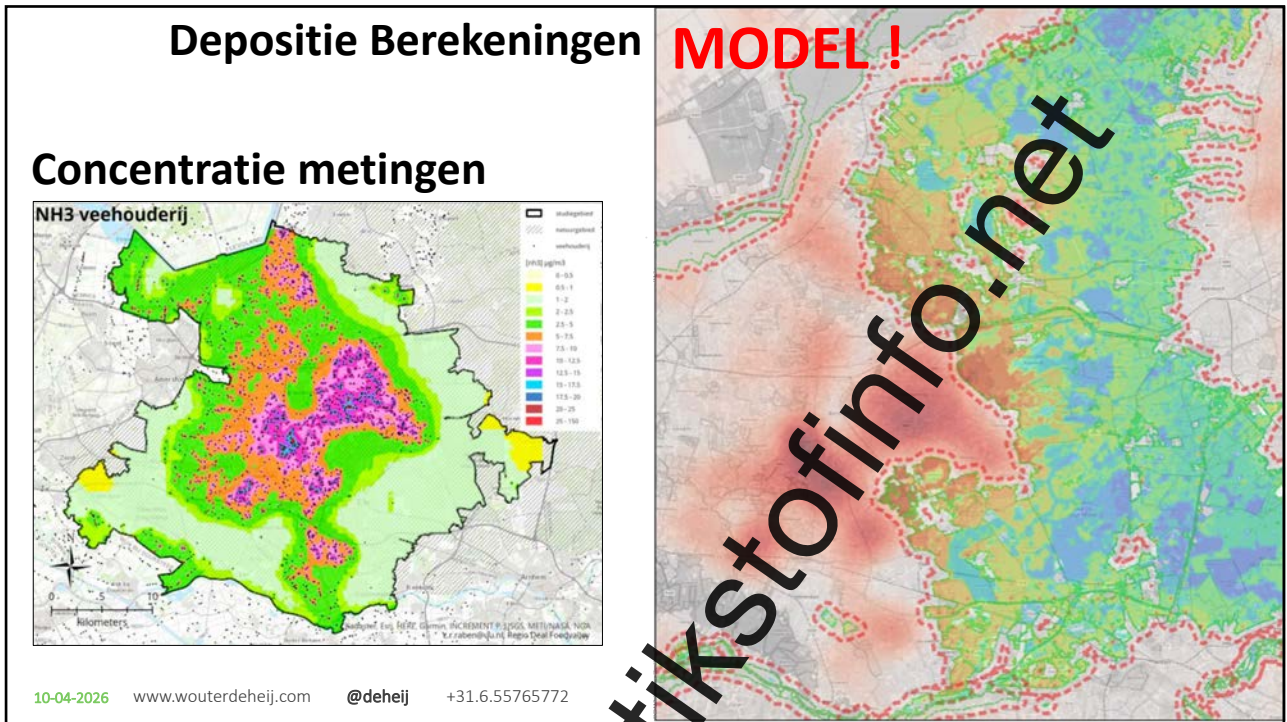
8

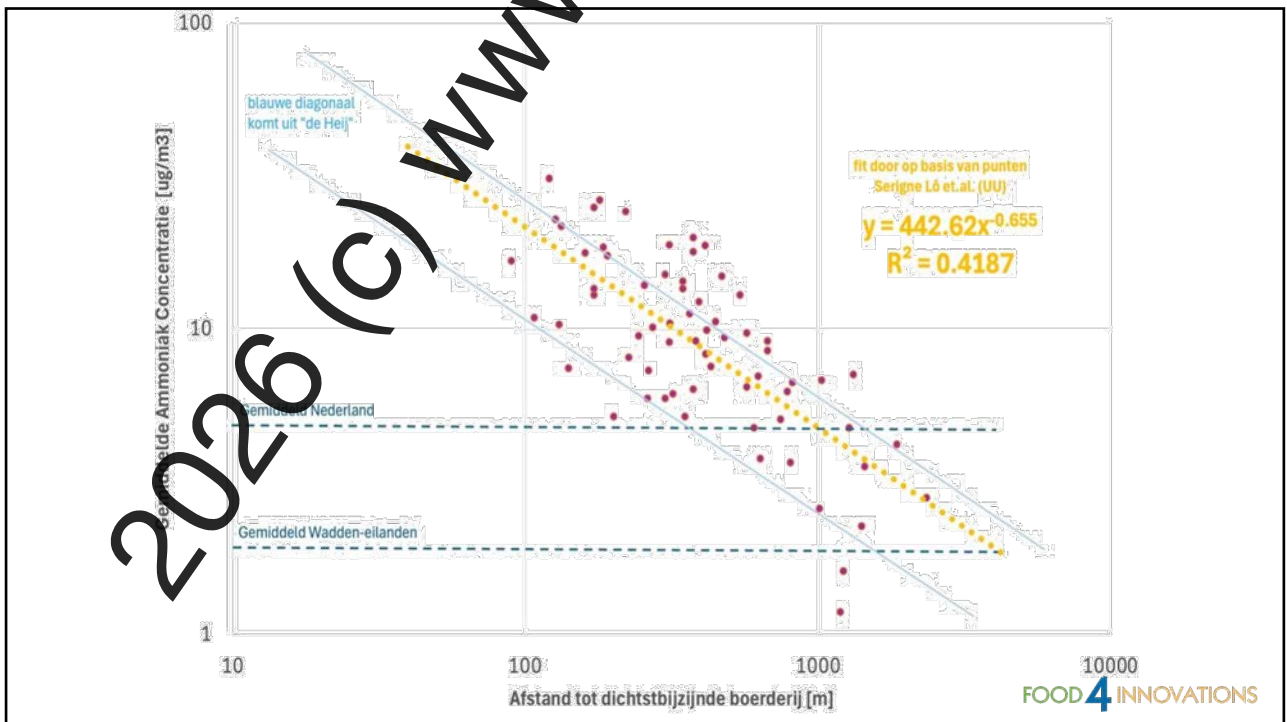
9

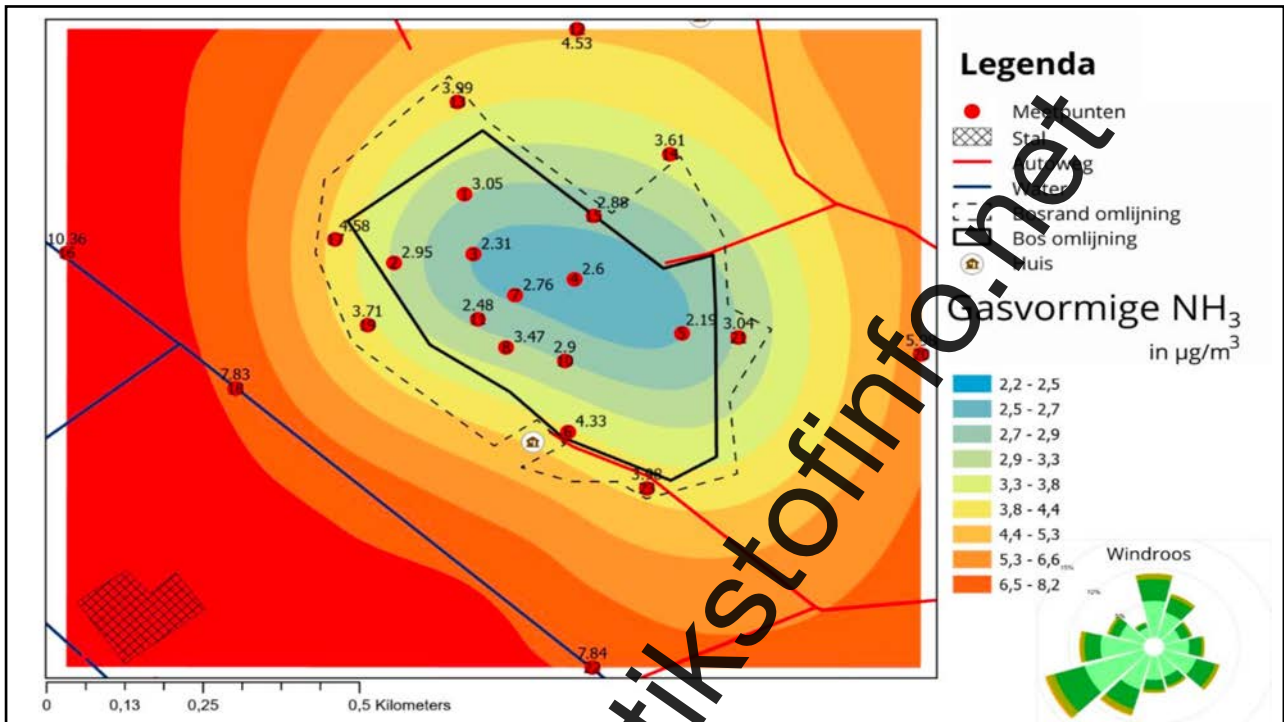
10

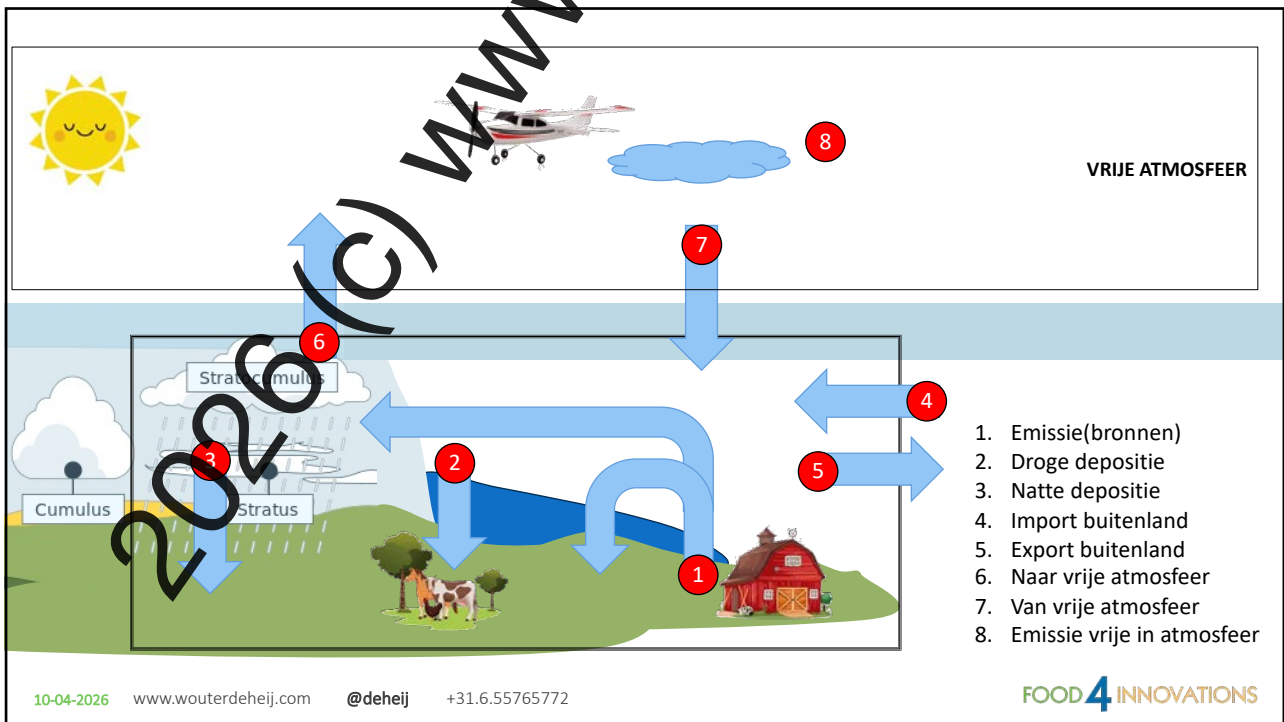
11

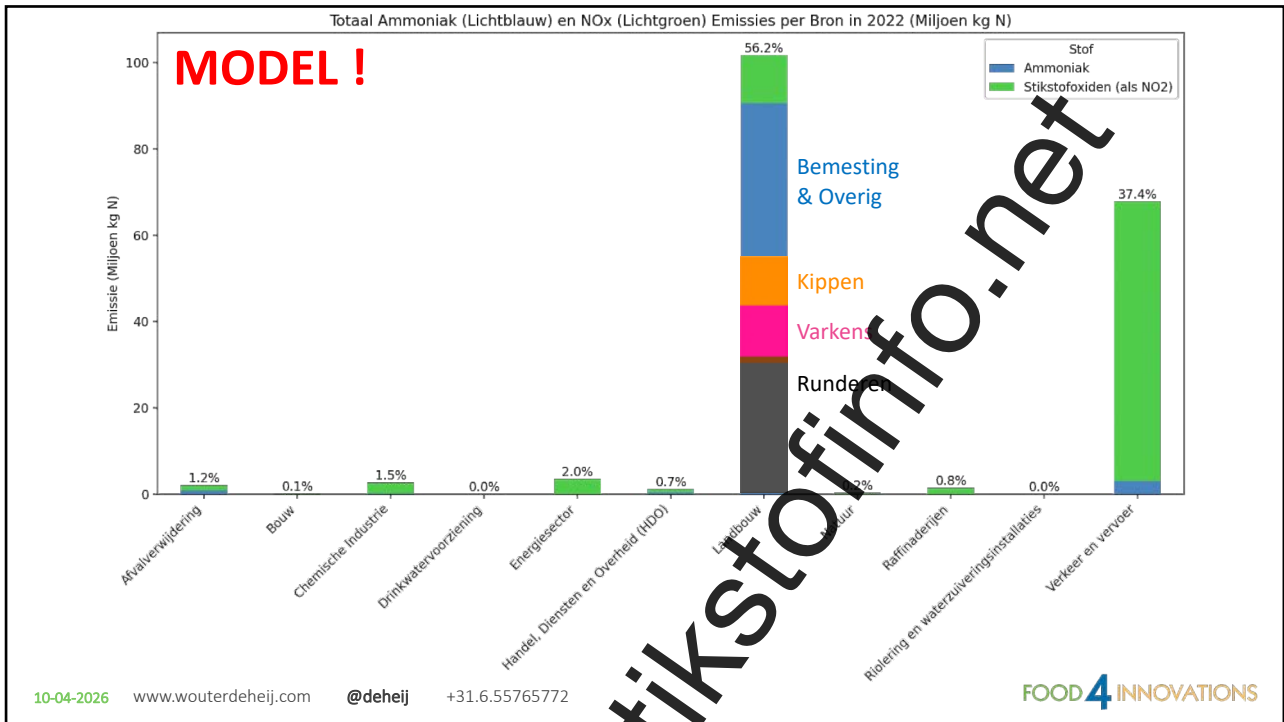
12

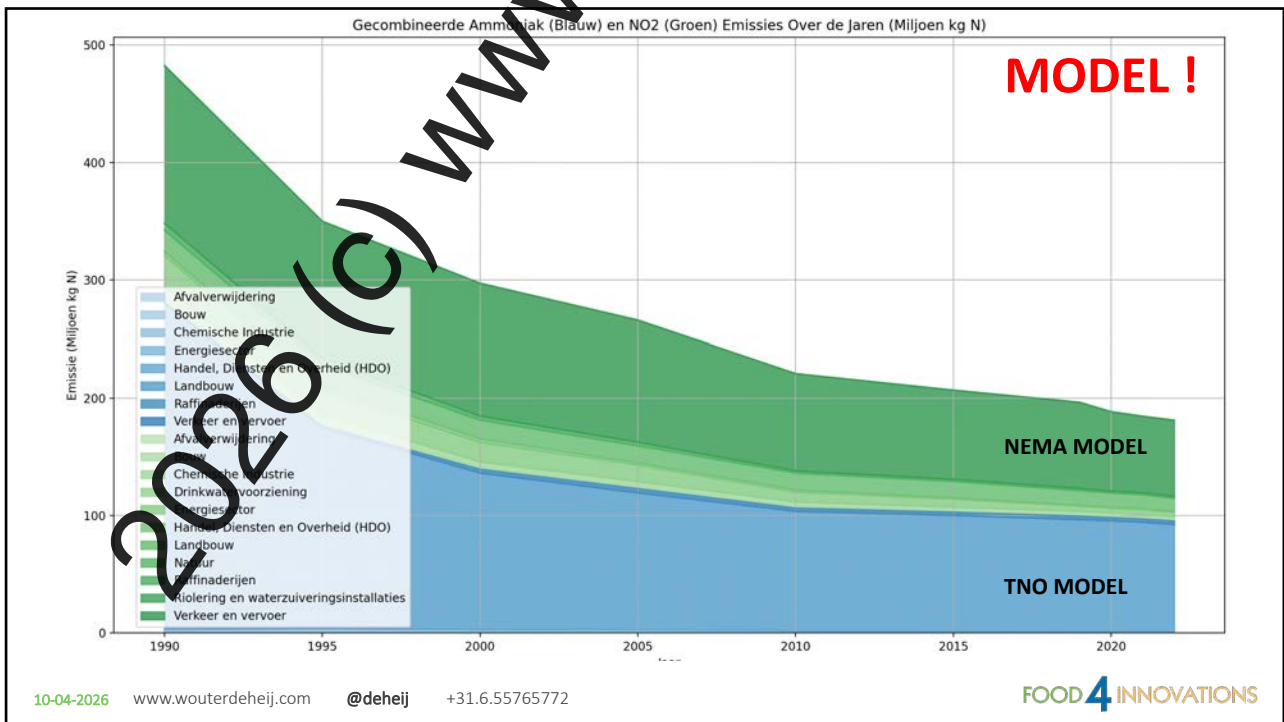
13

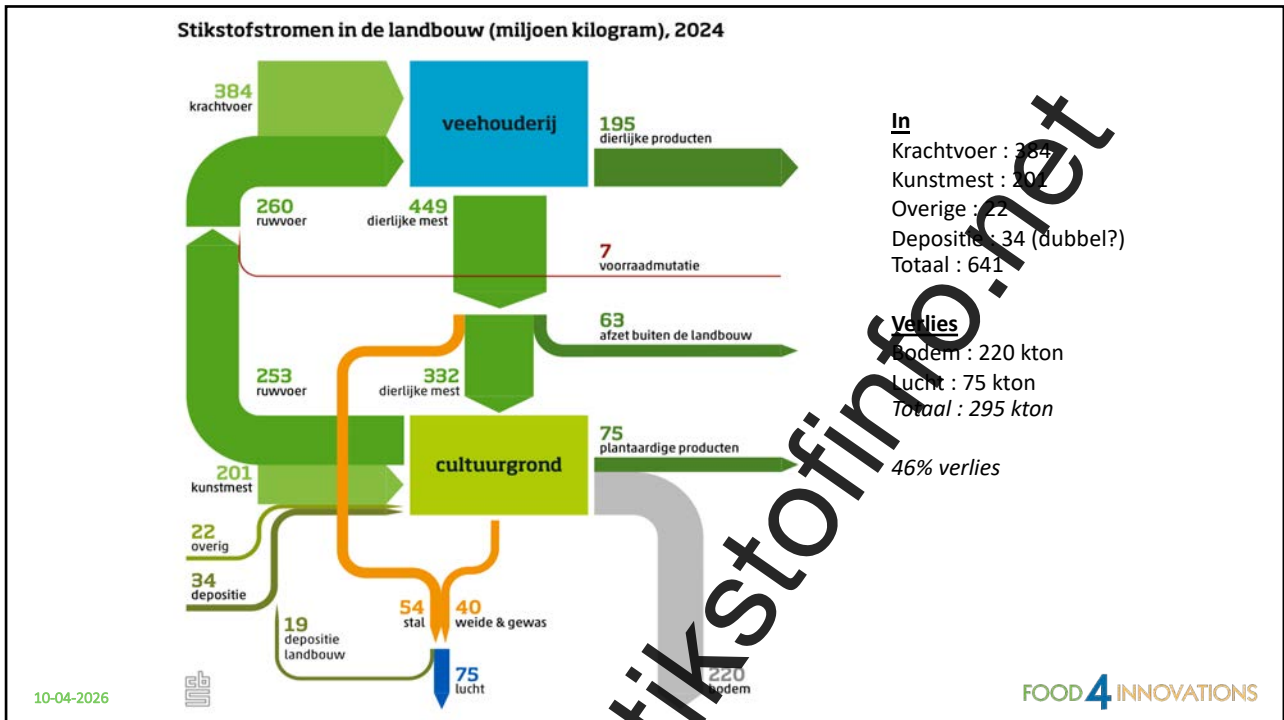
14

15

16

17

UIT RAPPORT DEEL 2

Tabel 3.1: Emissie 2024 met de correctie op NEMA jaar 2021 uitgedrukt in kiloton ammoniak.

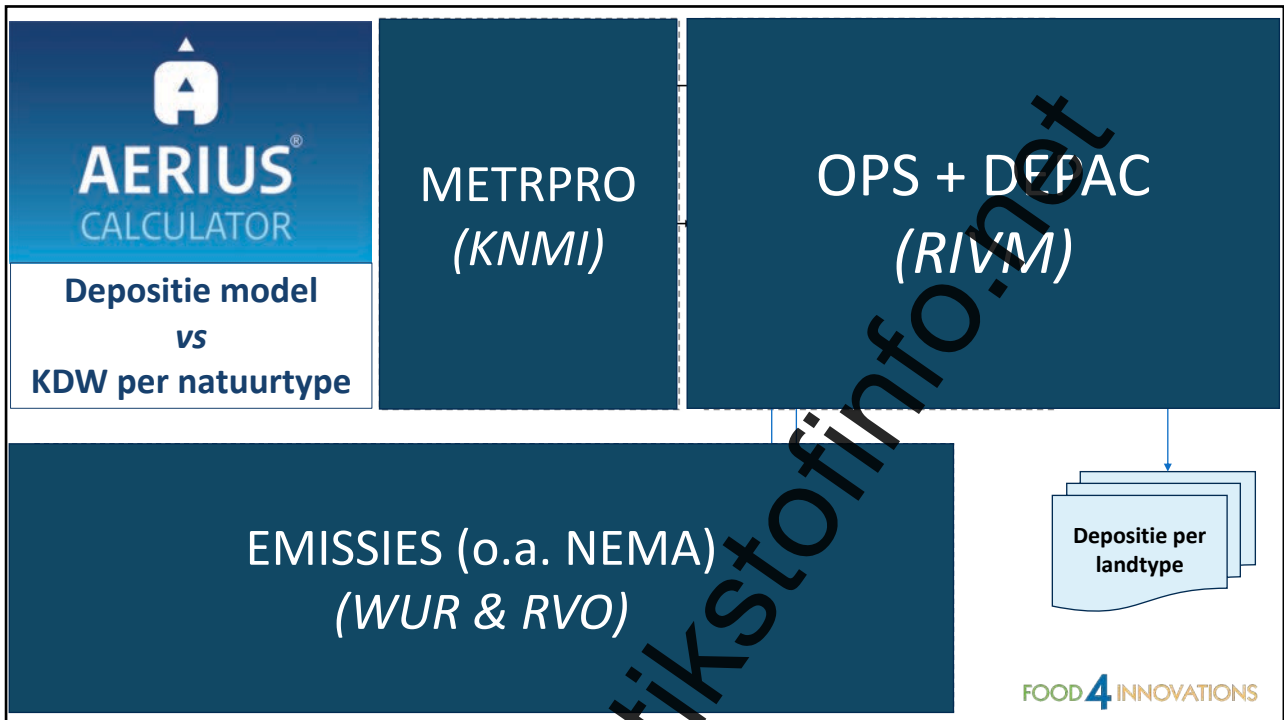
	NEMA (2021)	Dit rapport 2025	Vershil
Rundvee: stal & opslag	30,4	23,0 *	7,4 (= 6,4 + 1) *
Rundvee: mestaanwending	24,6	24,6	0,0 (= 0 + 0)
Varkens: stal & opslag	12,0	10,8	1,2 (= 1 + 0,2)
Varkens: mestaanwending	4,2	3,8 ***	0,4 (= 0 + 0,2)
Pluimvee: stal & opslag	11,4	9,6 **	1,8 (= 0,8 + 1)
Pluimvee mestaanwending	1,5	1,2	0,3 (= 0 + 0,3)
Totaal	84,1 (100%)	73,0 (87%)	11,1 (13%)

* Toelichting staat in hoofdstuk over rundvee. Verschil zit vooral in lagere emissiefactor voor stallen en mestopslag melkvee.

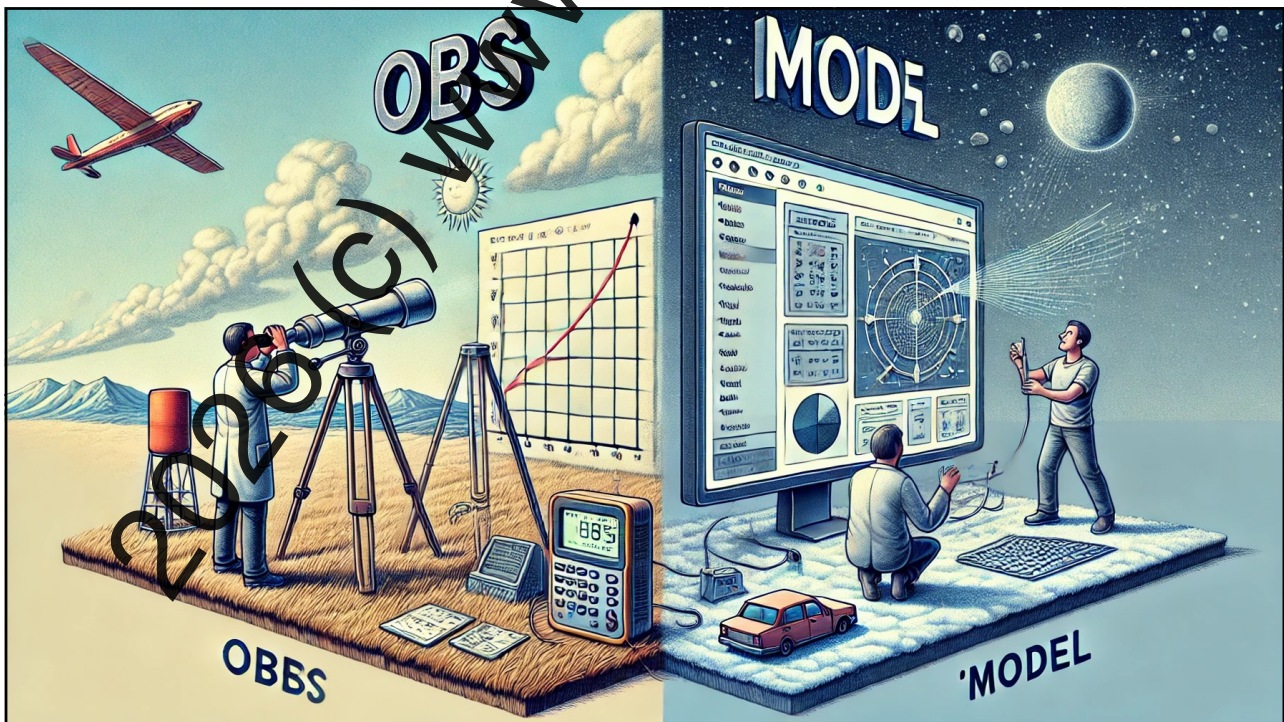
** In het hoofdstuk Pluimvee gingen we van 8,1 naar 7,3 kiloton. Ten opzichte van NEMA (11,4 kiloton), zat een nog onverklaarbaar gat van 2,3 kiloton (11,4 vs 8,1). Het berekende verschil is daarom gehanteerd in deze tabel.

*** Naar ratio van dieren aantallen gereduceerd zonder effect van de emissiefactor te gebruiken.

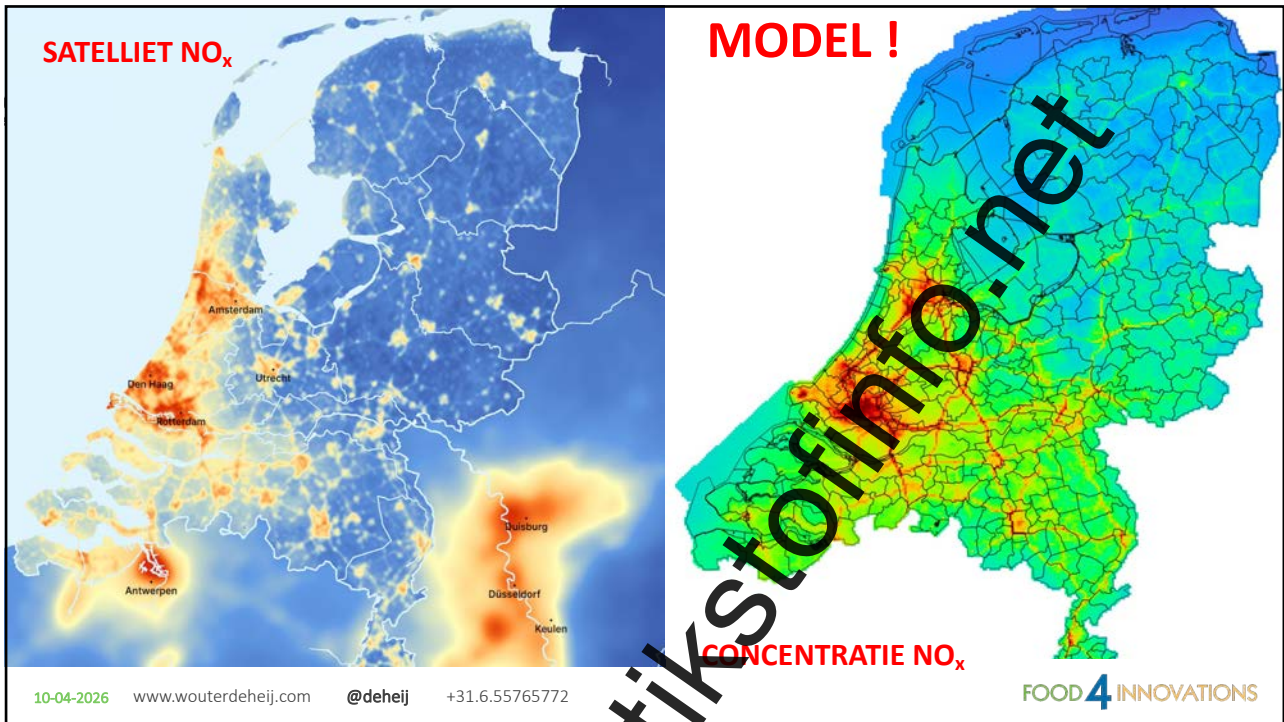
18

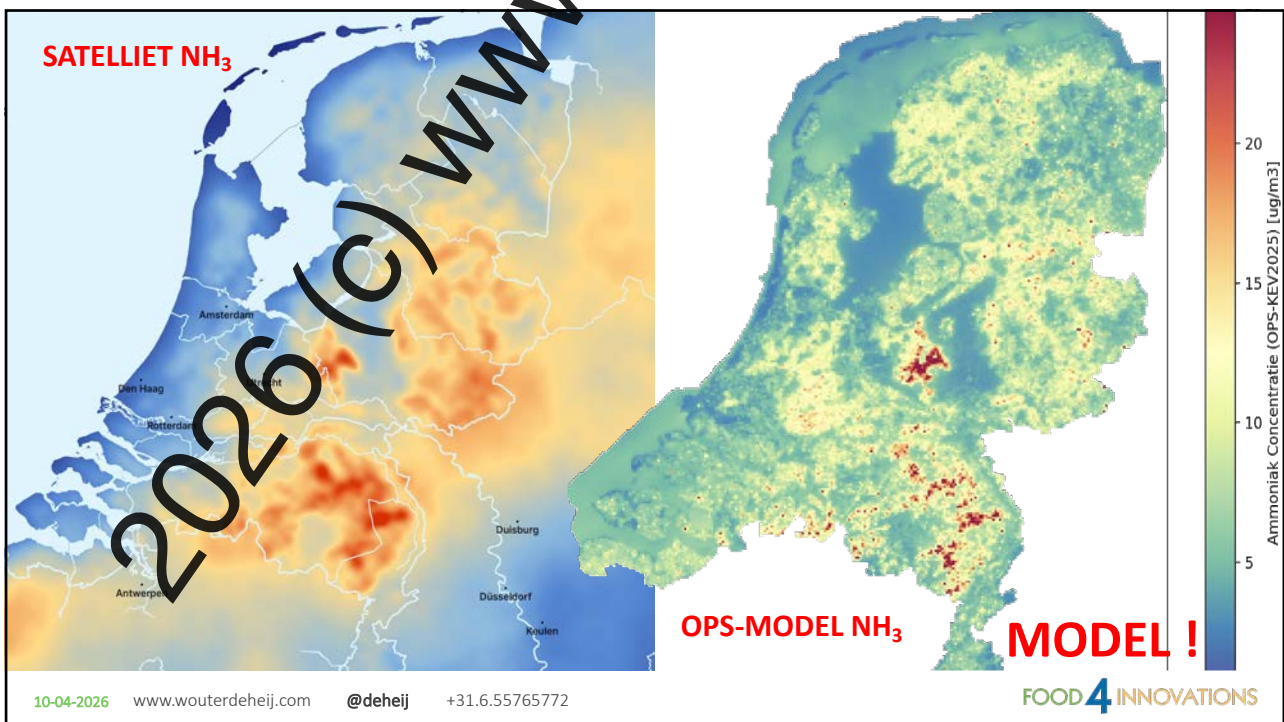
19

20

21

22

Wat wordt er wel in praktijk gemeten door RIVM?

- Ammoniakconcentratie :
LML – 8 locaties in Nederland (per uur)
- Ammoniakconcentratie :
MAN – 110 (x 3) locaties in de natuur (per maand)
- Natte depositie : 8 locaties wet-only (sinds 1978)
- Droge depositie :
3 locaties COTAG (soms projectmatig).
- Kalibratie vooral op basis van MAN en LML
- Matsfactoren tot factor 2 ingezet.

Correctiefactoren droge depositie NH_x

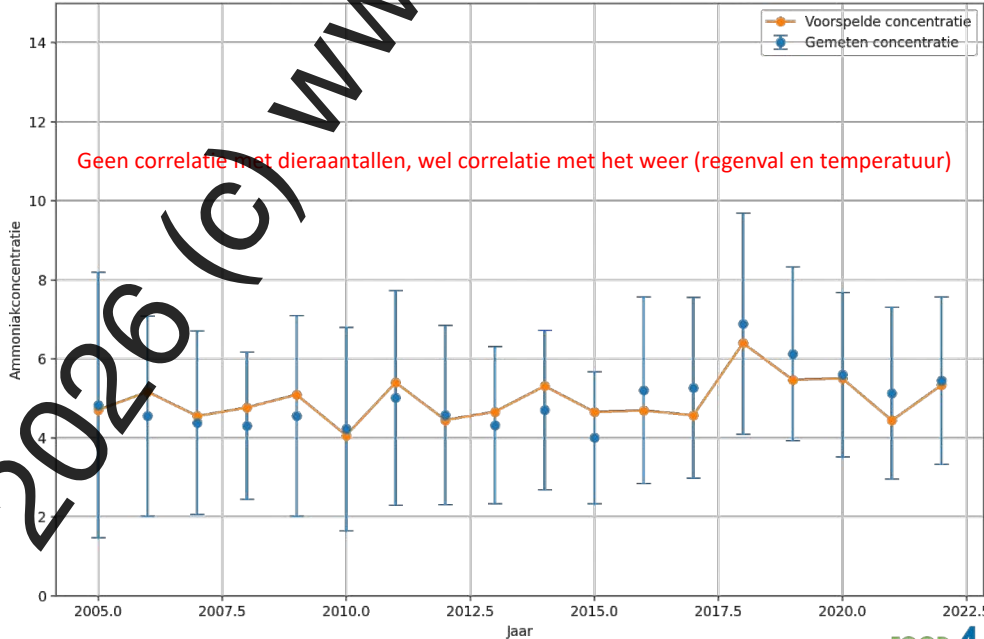

Figuur 28 Correctiefactoren droge depositie NH_x, gebaseerd op het 5-jarig verschil tussen modelresultaten en metingen voor de jaren 2018 t/m 2022. Deze kaart is gebruikt voor de correctie van de kaart over 2022 op basis van gemiddelde meteorologische omstandigheden. Een correctiefactor groter dan 1 betekent dat de berekende depositie moet worden verhoogd om tot de metingen te komen.

10-04-2026 www.wouterdeheij.com @deheij +31.6.55765772

23

Gemeten en Voorspelde MAN Ammoniakconcentratie per Jaar

10-04-2026 www.wouterdeheij.com @deheij +31.6.55765772

FOOD4 INNOVATIONS

24

Hoe zit het dan met de grote gebeurtenissen.

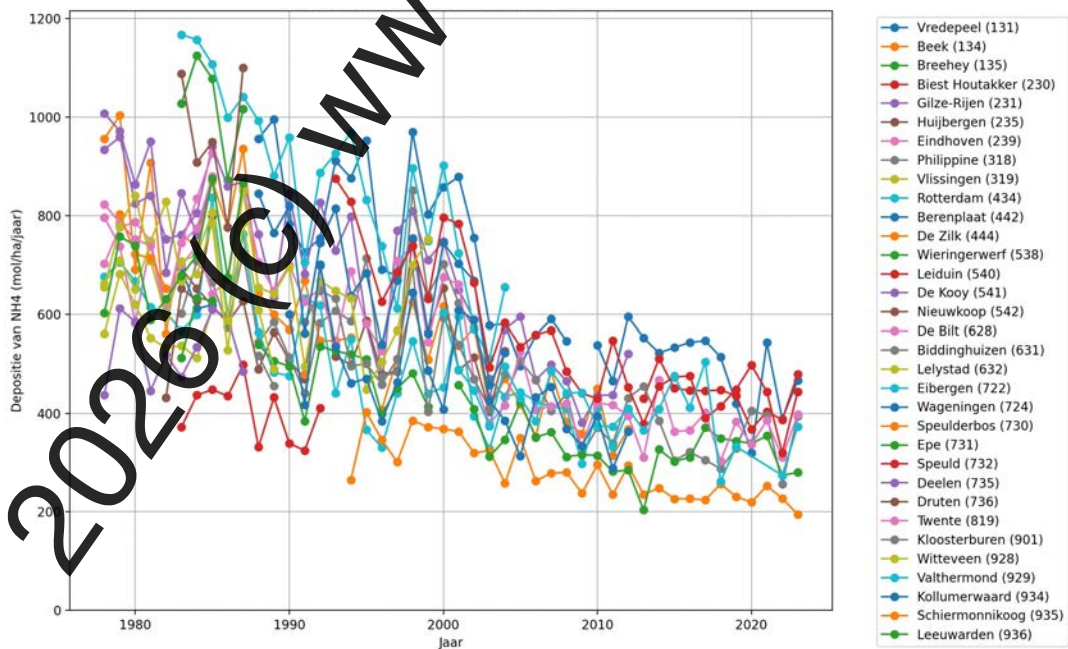
- Schiermonnikoog (2021)
  - Niks te zien op MAN, geen verschil gemiddeld voor en na 2021
- MKZ (2001)
  - Niks te zien op MAN, en niet op LML, niks op natte depositie
- Varkenspest (1997)
  - Niks te zien op MAN, en niet op LML, niks op natte depositie.
- Fosfaatreductieplan (2017)
  - Niks te zien op MAN, en niet op LML, niks op natte depositie
- Vogelgriep (*in onderzoek*).

JIT RAPPORT DEEL 2

10-04-2026 www.wouterdeheij.com @deheij +31.6.55765772

FOOD 4 INNOVATIONS

25

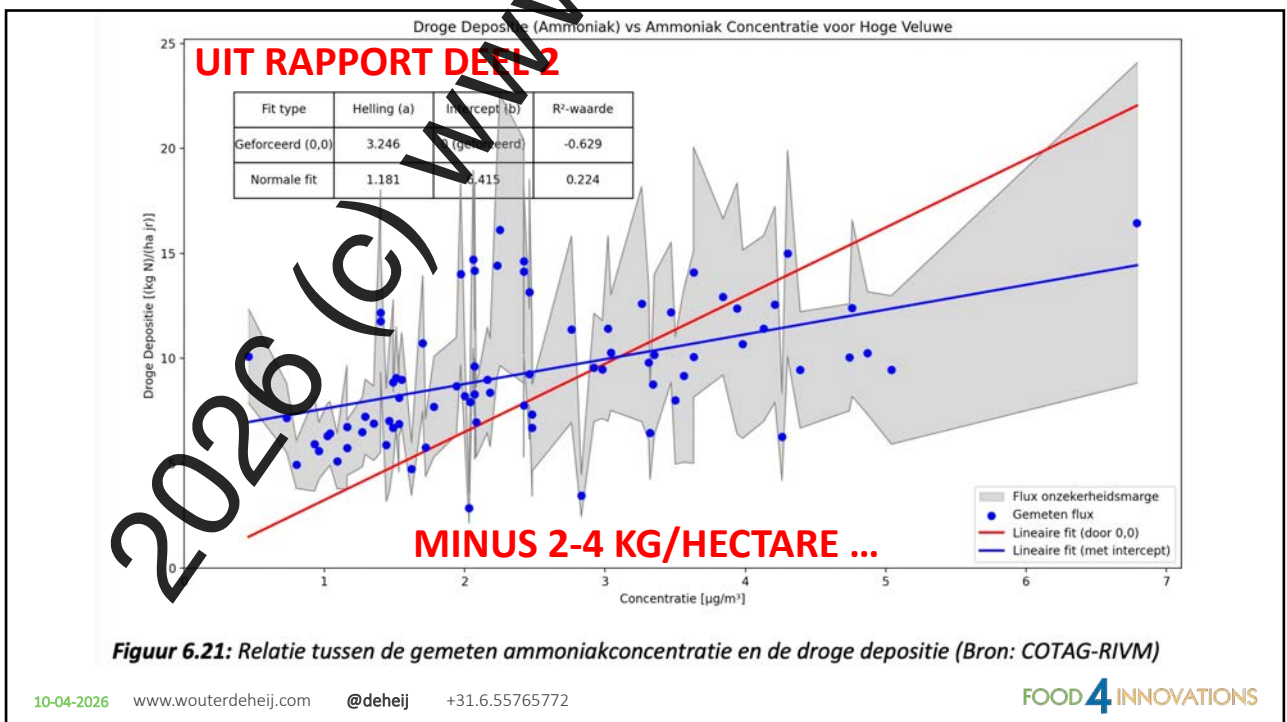
10-04-2026 www.wouterdeheij.com @deheij +31.6.55765772

FOOD 4 INNOVATIONS

26

27

28

Samenvatting – Hard beleid op zachte Wetenschap.

Technisch & Wetenschappelijk:

- Enkel en alleen zeer ruwe schattingen te maken met OPS (SimCity is geen realiteit)
- Concentratie Ammoniak: +/- 30% (2 ug/m³)
- Natte depositie: +/- 60 mol (en wellicht -100 mol) – gemiddeld 300-400 mol via regen.
- Droge depositie: sterk afhankelijk van type land, +/- honderden tonnen (RIVM: +/- 124%).
- Veel te weinig praktijkmetingen, te sterk bezuinigd op sensor-netwerk.

Wat betekent dit voor de praktijk?

- Wetenschappelijk zou AERIUS niet gebruikt mogen worden voor vergunningen
- Rechtsongelijkheid is nu het resultaat van inzet van dit model in de praktijk.
- Dit is een Toeslagen Affaire in 'slow motion'. Tientallen miljarden schade?

De versmalling: van holistische beoordeling naar binair getal

Het volledige ecosysteem dat holistisch beoordeeld zou moeten worden volgens de EU Habitatrichtlijn

Wat de EU vraagt

Holistische Ecosysteembeoordeling

Art. 17 Habitatrichtlijn: 4 parameters (omvang, oppervlak, structuur/functie, toekomstperspectief), meerdere drukfactoren (stikstof, verdroging, verzuring, versnippering, recreatie)

Nederlandse praktijk

NDA-Focus op Stikstof

Natuur Doel Analyses richten zich vrijwel uitsluitend op stikstof. Weinig 0-metingen, andere drukfactoren verdwijnen uit beeld.

Verdere versmalling

KDW als Enige Indicator

Kritische Depositiewaarde wordt de dominante maat. Risico-indicator behandeld als absolute grens.

Eindresultaat

Binair (Ja/Neen) uit AERIUS

Complexe ecologische vraag volledig gereduceerd tot: **NW-waarde > grens = natuur slecht, project verboden.** Computer-says-no.

31

AERIUS CALCULATOR

Info: 4426834, Coördinaat: x:74051 y:452344

Situatie 1	Resultaat	Totaal
Stof NO _x + NH ₃	907,51 mol/ha/j	908,07 mol/ha/j
Stof NO _x + NH ₃	0,56 mol/ha/j	

Habitattype op geselecteerde hectare: Solleveld & Kapittelduinen

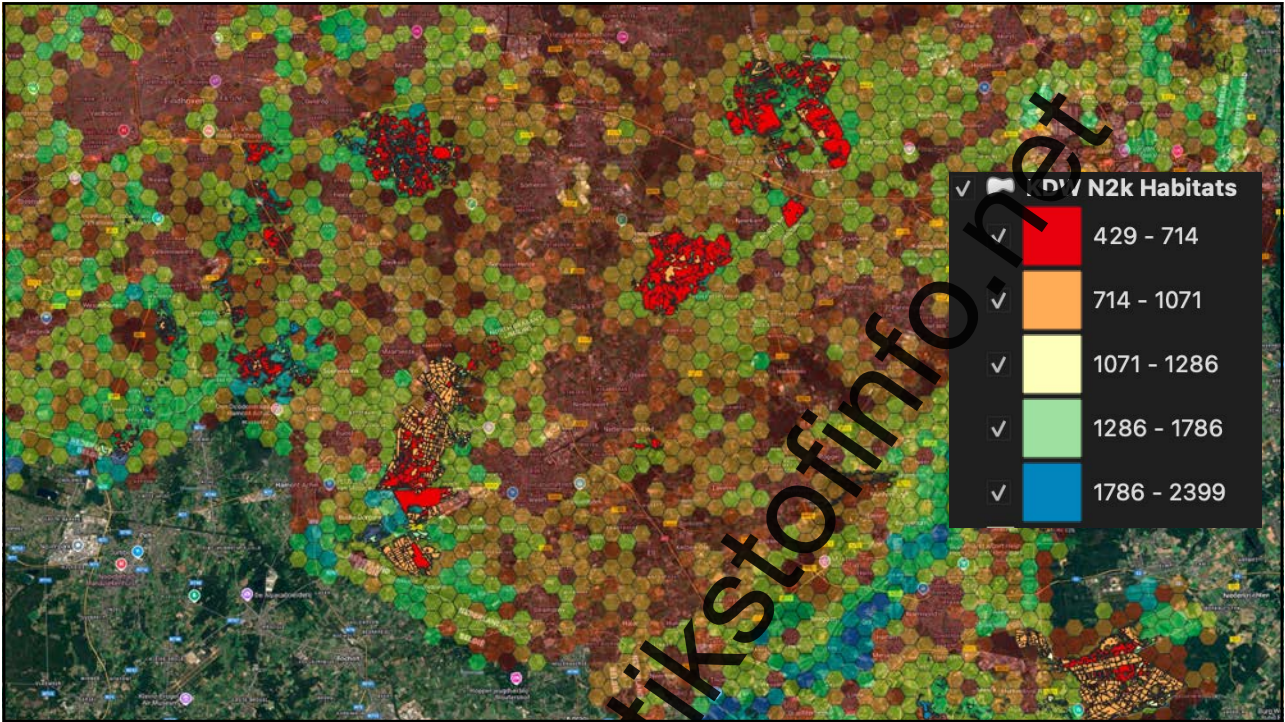
32

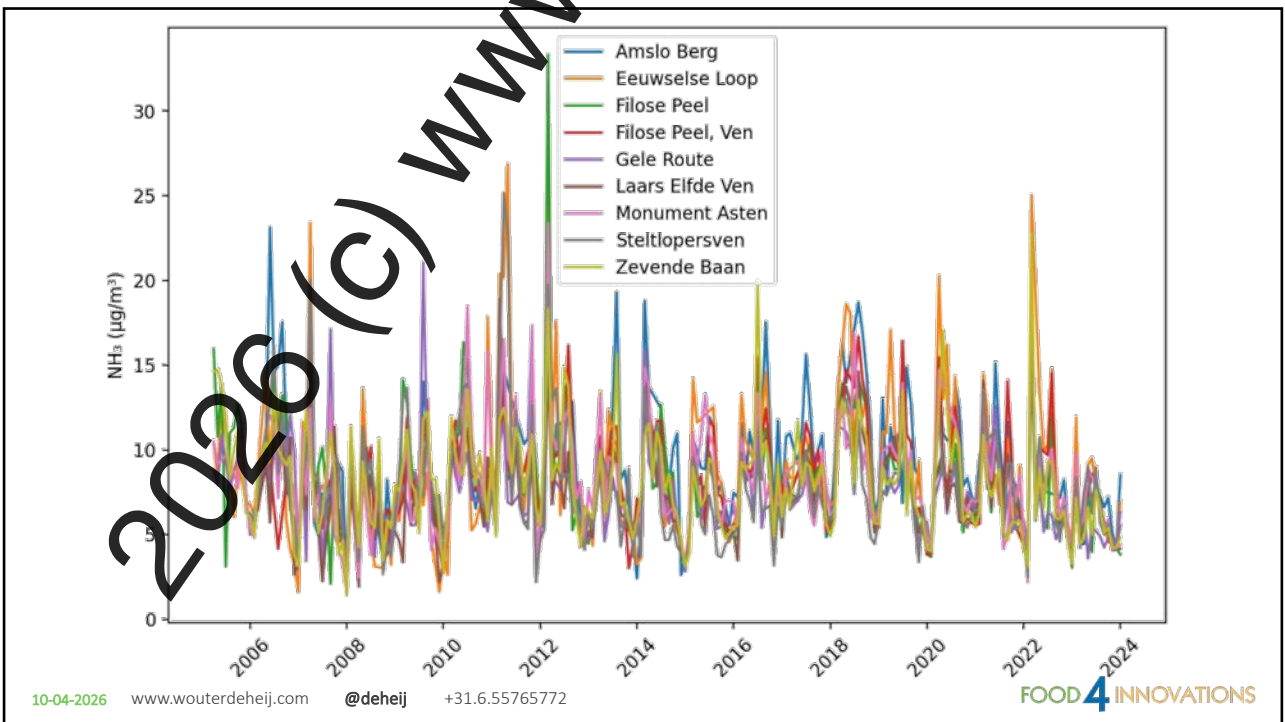
33

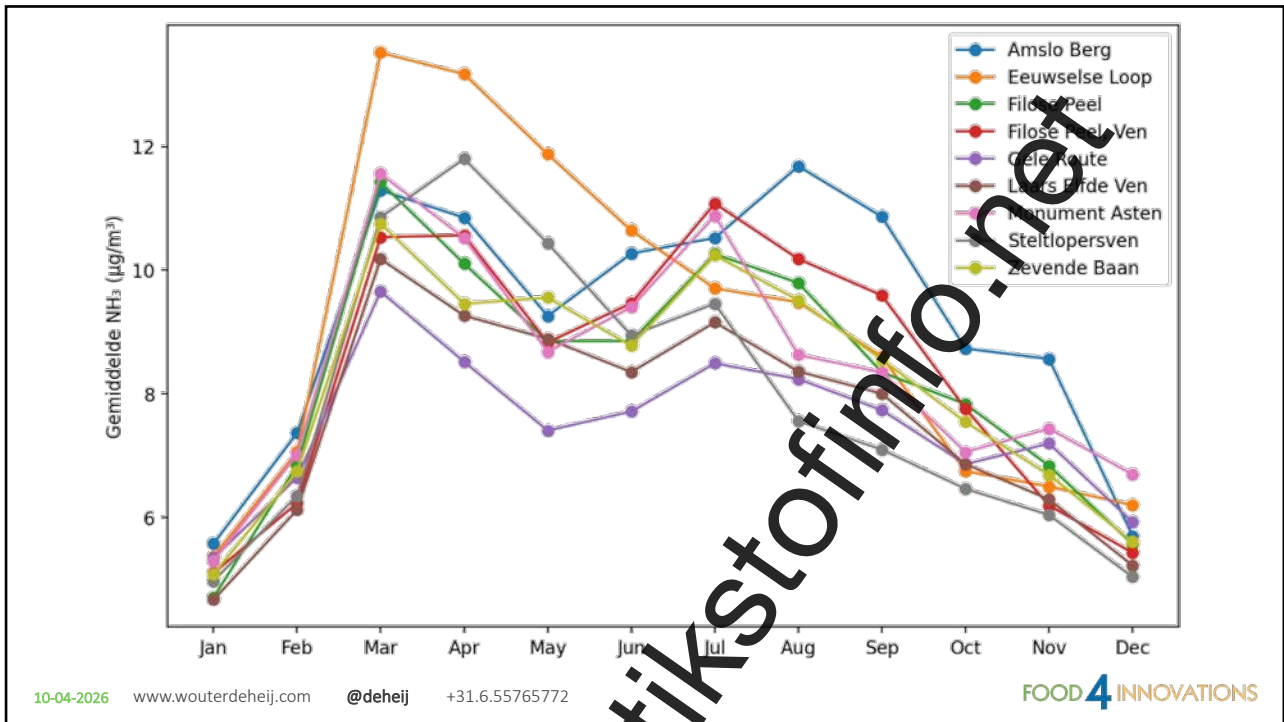
34

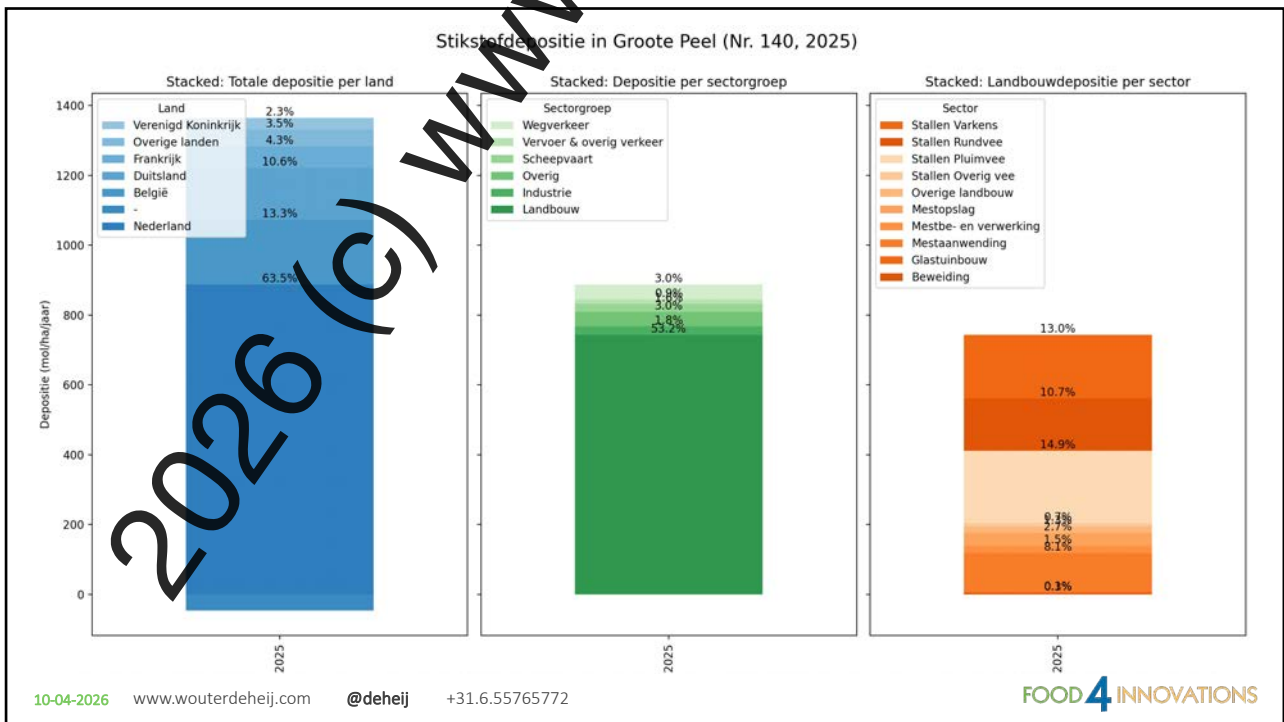
35

36

37

38

Wat dan wel?

Zie ook www.stikstofinfo.net

- Natuurbeheer met natuurplannen en een stikstofparagraaf met daarin “de koepel voor het gebied en rondom het gebied”.
- Nadrukkelijk beheer in de praktijk:
  - Kreeften vangen in Oostelijke Vechtplassen
  - Verzuurde bodem bekalken op de Veluwe.
  - En soms ook lokaal reductie van externe drukfactoren waaronder ammoniak.
- Accepteren dat emissieverlaging op plekken nodig is, maar geen korte termijn effect zal gaan hebben op de natuur. (We praten over termijnen van tientallen jaren en wellicht langer).
- Hydrologie speelt op een hoop plekken een grote rol.
- Klimaatverandering zal ook natuur doen veranderen. Accepteer dit maar.

Cie Schoof

41

Cie Schoof II

42

43

44

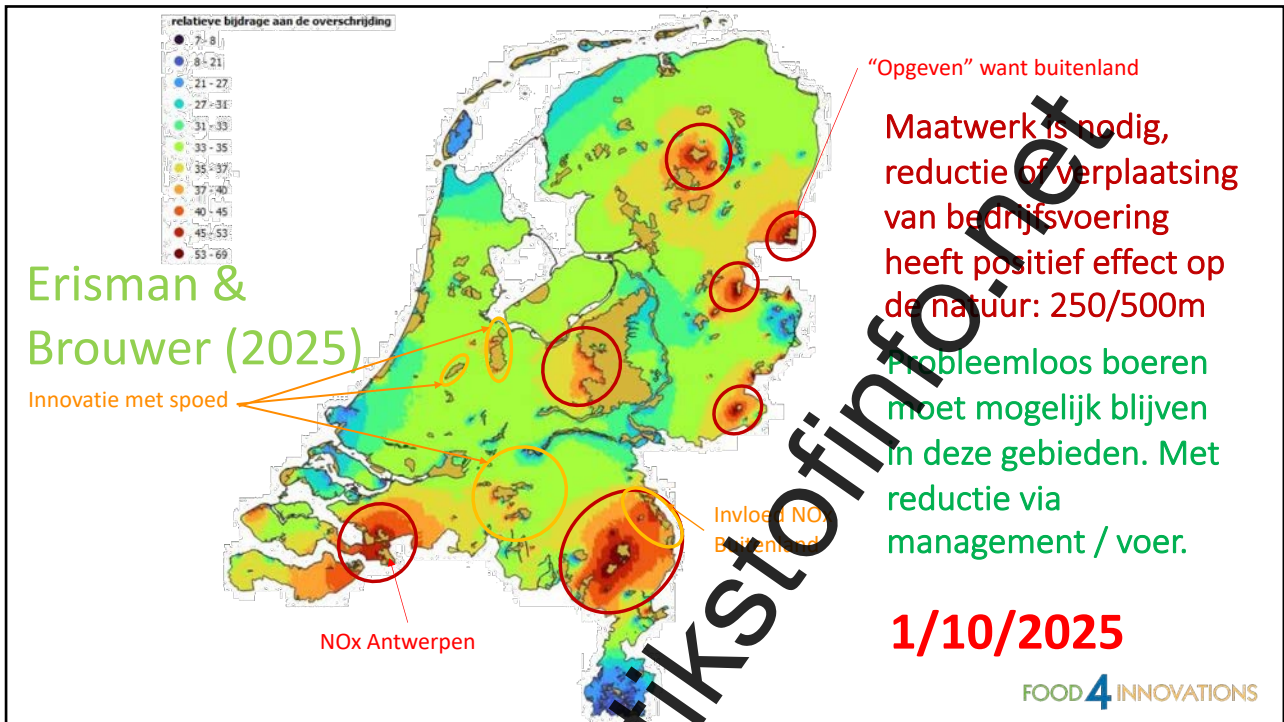
45

Wat dan wel?

Zie ook www.stikstofinfo.net

- Scheiding tussen NOx en Ammoniak in het beleid.
- Opgave per sector (en dus niet toestaan dat Schiphol boeren kan uitkopen).
- Emissiereductie opgave per provincie (en per regio en/of sector).
- Eerst vergunningen organiseren (want nu kip-en-ei probleem).
  - 1 mol RKO → daarna 10-21 mol drempelwaarden en/of 3% van de KDW (Duitsland)
- Geen landelijk generiek beleid bepleiten (want te duur en niet effectief).
- Accepteren dat 250 a 500 meter bufferzones rondom stikstofgevoelige N2k
- Regio's waar wat moet gebeuren zijn De Peel, Gelderse Vallei etc.
  - Maar sociaal, bottom-up, samen!
  - Landelijke solidariteit (bijvoorbeeld 25% - 30 % reductie tov 2019).
- Een beetje 'normaal doen', en Aerius en KDW-Doelstelling uit de wet.
- Geen Centrale Database met KPI's – Erg oppassen met doelsturing!

46

47

48

49

2026 (c) www.stikstofinfo.net